Eduskunnan kanslia
Sisäinen tarkastus
Tarkastuspäällikkö Erkki Kurikka

Muistio

5.5.2017 Dnro 6/01/2017

Tarkastusvaliokunnalle

SISÄISEN TARKASTUKSEN TOIMINTA 2016

1. Tavoitteiden toteutuminen

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tuottaa ylimmälle johdolle tietoa eduskunnan kanslian sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä johtamisen ja hallinnon riittävyydestä, luotettavuudesta ja toimivuudesta. Sisäinen tarkastus toimii kanslian muista yksiköistä riippumattomana toimintona kansliatoimikunnan ja hallinnollisesti eduskunnan puhemiehen alaisuudessa.

Sisäinen tarkastus saavutti vuoden 2016 toiminnalliset tavoitteensa kohtuullisen hyvin. Kansliatoimikunnan hyväksymään työohjelmaan sisältyneistä tarkastuksista vuoden aikana valmistuivat seuraavat:

– Hallinnollisen ohjeistuksen tarkastus
Tarkastus kohdistui erityisesti hallinnollisen ohjeistuksen valmistelua ja ylläpitoa koskeviin menettelyihin, esimerkiksi muutoshallintaan, ohjeiden saatavuuden ja käytettävyyden varmistamiseen sekä tiedottamiseen. Tarkastuksessa arvioitiin jossain määrin myös yksittäisten hallinnollisten ohjeiden asiasisältöä. Hallinnollisella ohjeistolla tarkoitettiin tarkastuksessa toisaalta eduskunnan kanslian toimintaa ohjaavia säädöksiä kuten lakeja ja muita laintasoisia normeja. Toisaalta kanslian hallinnolliseen ohjeistoon luettiin kaikki kansliatoimikunnan, eduskunnan hallintojohtajan sekä muiden päälliköiden erikseen säädetyn toimivaltansa nojalla antamat määräykset ja ohjeet, joita eduskunnan kanslian toiminnassa on noudatettava.

Tarkastustulosten perusteella totesin eduskunnan hallinnollisen ohjeistuksen valmistelun ja ylläpidon olevan tyydyttävällä tasolla. Toiminnon keskeiset kehittämistarpeet liittyivät ohjeiden helpomman löydettävyyden varmistamiseen sekä ohjeiden valmistelun ja muutoshallinnan menettelyihin. Hallinto- ja palveluosasto sekä tieto- ja viestintäosasto hyväksyivät esitetyt suositukset, ja ne ovat osin jo toteutuneet.

– Ryhmäkansliarahan käytön ja kirjanpidon tarkastus vuodelta 2015
Ryhmäkansliarahan käyttöä ja kirjanpitoa tarkastetaan vuosittain eduskuntaryhmistä annetun lain (979/2012) velvoittamana. Kokonaisuutena tarkastellen ryhmäkansliarahan käyttö vuonna 2015 oli pääosin hyväksyttyjen periaatteiden mukaista. Huomautettavaa oli jälleen vähemmän kuin edellisinä vuosina. Lähes kaikkien eduskuntaryhmien kohdalla poikkeamien määrä jäi vähäiseksi, osalla poikkeamia ei todettu lainkaan. Valtaosa aiemmissa tarkastuksissa esitetyistä toimintatapojen kehittämissuosituksista oli toteutunut. Joitakin poikkeamia tai epäselvyyksiä todettiin, mutta ne eivät olleet euromääräisesti erityisen suuria. Poikkeamat olivat luonteeltaan enimmäkseen teknisiä.

– Suositusten toimeenpanon seurantatarkastus
Tarkastuksessa selvitin, olivatko aiemmissa tarkastuksissa annetut kehittämissuositukset toteutuneet ja olivatko niiden taustalla olleet poikkeamat korjaantuneet. Seurantatarkastuksessa voitiin todeta, että avoimista suosituksista hieman yli puolet oli toteutunut, loppujen osalta toteutus oli kesken tai siirretty myöhemmäksi. Vastuutahot antoivat uudet toteutusaikataulut vielä avoimeksi jääville suosituksille.

Eduskunnan kanslian hankintatointa koskeneessa seurantatarkastuksessa selvitin otoksen perusteella, oliko eri osastojen viimeaikaisissa hankinnoissa noudatettu eduskunnan kanslian hankintasääntöä, hankintakäsikirjaa ja pikaohjetta eduskunnan kanslian hankintoihin. Otos kattoi 89 hankintapäätöstä ajalta tammikuu 2015–kesäkuu 2016.

Vain vajaassa kolmanneksessa tutkimistani hankinnoista en todennut mitään poikkeamia voimassa olevista hankintaohjeista. Poikkeamahavaintojen suuren määrän arvioin viestivän aikaisempien hankintatarkastusten tapaan eduskunnan kanslian ohjeistuksen heikosta omaksumisesta, paikoin jopa piittaamattomuudesta. Kanslian yksiköiden välillä oli selviä eroja tässä suhteessa. Tilanteen parantamiseksi suosittelin sen varmistamista, että kaikki hankintoja valmistelevat virkamiehet osallistuvat hankintakoulutukseen. Lisäksi suosittelin, että velvoitetta konsultoida hankinta-asiantuntijoita laajennetaan aiemmasta. Kehittämissuositukset näyttävät olevan toteutumassa.

– Postin palvelupisteen kassan inventoinnit
  Suorittamissani inventoinneissa totesin kassan säästön täsmäävän kirjanpitoon.

Suunnitelmaan sisältynyt jatkuvuuden hallinnan tarkastus on valmistumassa keväällä 2017. Kansliatoimikunnan kokousten valmistelua ja päätösten seurantaa koskeva tarkastus ei ehtinyt käynnistyä 2016, ei myöskään tietojärjestelmien muutoshallinnan tarkastus. Tämä johtui pääosin siitä, että eduskunnan ns. neljännen tilintarkastajan valintaan tähtäävän tarjouskilpailun toteutus sitoi verraten paljon työtä.

Lisäksi annoin vuoden mittaan neuvontaa kanslian muille yksiköille ja eduskuntaryhmien ryhmäkanslioille sisäisen valvonnan kysymyksissä.

Kansainvälisten ammattistandardien edellyttämä joka toinen vuosi tehtävä sisäisen tarkastuksen toiminnon sisäinen arviointi toteutettiin jälleen 2016. Arviointi osoitti sisäisen tarkastuksen yleisesti ottaen noudattavan toiminnassaan sisäisen tarkastuksen määritelmää, eettisiä sääntöjä sekä kansainvälisiä ammattistandardeja. Viimeksi mainituista poiketaan kansliatoimikunnan vahvistaman sisäisen tarkastuksen ohjesäännön mukaisesti ulkoisten arviointien osalta.

2. Sisäisen tarkastuksen työohjelma vuodelle 2017

Kansliatoimikunta vahvisti (KTK 9.2.2017 § 6) sisäisen tarkastuksen kuluvan vuoden työohjelmaan kuuluviksi seuraavat tarkastukset:

– jatkuvuuden hallinta eduskunnan kansliassa
– suositusten toimeenpanon seurantatarkastus
– tietojärjestelmien muutoshallinta
– ryhmäkansliahan käyttö ja kirjanpito
– kansliatoimikunnan kokousten valmistelu ja päätösten toteutumisen seuranta
– eduskunnan Suomi 100 -tapahtumien kustannusten hallinta.